

Väliaikainen valmistelutoimielin	§ 78	18.06.2018
Ohjausryhmä	§ 65	25.06.2018

Valmistelutilannekatsaus maakuntien yhteistoiminnassa hoidettavista tehtävistä

VATE § 78

Maakuntauudistuksen lakiluonnosten mukaisesti maakuntien on 1.1.2020 lukien hoidettava osaa tehtävistä yhteistoiminnassa laajemmalla kuin yhtä maakuntaa koskevalla alueella. Yhteistoiminta-aluevelvollisuus koskee mm. tienpitoa sekä eräitä kalatalouteen ja vesienhoitoon liittyviä tehtäviä. Lisäksi maakunnat voivat sopia vapaaehtoisesti tehtäviinsä liittyvästä yhteistyöstä esim. liikennejärjestelmäsuunnittelun osalta tällaista valmistelua on käynnissä koko maassa.

Maakuntien välisen yhteistyön valmistelutilannetta käsiteltiin VM:n kanssa käydyissä JTS-neuvottelujen simuloinnissa 21.3.2018. Tässä päivitetään po. katsaus kesäkuun 2018 tilanteen tasalle. Yhteistyön valmistelu Kainuun näkökulmasta on jakaantunut kolmeen tasoon/suuntaan: valtakunnalliseen maakuntien liittojen ja ELY-keskusten keskinäiseen valmisteluun sekä suuraluetasolla Pohjois-Suomen neuvottelukunnan sekä Itä-Suomen neuvottelukunnan koordinoimaan valmisteluun. Lisäksi viranomaistasolla yhteistyön valmistelu on hoidettu sosiaali- ja terveyden huollon osalta Pohjois-Suomen erva-alueen puitteissa.

ELY-keskuksista maakunnille siirtyviin tehtäviin liittyviä yhteistyövalmisteluja on koordinoitu valtakunnallisesti maakuntajohtajien ja ELY-ylijohtajien yhteiskokouksissa vuodesta 2017 alkaen. Viimeisin yhteiskokous pidettiin 5.6. ja siinä käsiteltiin kaikki eri yhteistyöalat sotea lukuun ottamatta.

Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen neuvottelukunnat ovat maakuntien liittojen välisiä poliittisia yhteistyöelimiä, joiden kautta po. alueilla tapahtuvaa yhteistyön valmistelua on linjattu. Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukunnat pitivät viimeisimmät kokouksensa 19. huhtikuuta, jolloin pidettiin myös neuvottelukuntien yhteinen kokous. Maakunta- ja sote-uudistukseen liittyviä asioita käsiteltäessä kokouksiin on kutsuttu myös shp- ja ELY-johtajat. Pohjois-Suomen maakuntahallitusten ja -valtuustojen puheenjohtajat ovat pitäneet 13.3.2018 yhteiskokouksen, jossa on linjattu tulevien Pohjois-Suomen maakuntien välistä poliittisen tason yhteistyötä.

1. Maakunta- ja sote-uudistuksen yhteistyö Pohjois-Suomessa

Pohjois-Suomen neuvottelukunta on kokouksessaan 28.11.2017 sopinut vuoden 2018 toimintasuunnitelmasta ja organisoitumisesta. Lapin puheenjohtajuuskauden 2018 keskeinen työn painopiste on maakunta- ja sote-uudistus, sen ylimaakunnallinen seuranta, koordinointi ja tehtävänjaot.

Teemoiksi maakunta- ja sote-uudistuksen yhteistyövalmistelussa on päätetty:

1. Poliittinen yhteistyö ja rakenne
2. Kansainväliset asiat ja jäsenyydet
3. Rakennerahastotehtävät (nykyinen ja uusi ohjelmakausi)
4. Liikennetehtävät
5. Ympäristötehtävät (ml kalatalous, lomitus jne.)

Neuvottelukunta sopii teemojen valmistelusta/valmisteluvastuista seuraavaa:

1. Poliittisen yhteistyön rakenteena toimii Pohjois-Suomen neuvottelukunta.
- 2.-5. Teemoihin muodostetaan työryhmät, joissa on asiantuntija-edustus jokaisesta maakunnasta (neljä henkilöä) sekä vetovastuu eri maakunnilla (yksi per maakunta).

2. Maakuntaudistuksen yhteistyö Itä-Suomessa

Kainuu on mukana Itä-Suomen neuvottelukunnan alaisuudessa tapahtuvassa liikennejärjestelmä- ja tienpidon yhteistyön suunnittelussa. Tilanne katsaus tähän asiaan sisältyy kappaleeseen

3. Yhteistyön valmistelu liikenneasioissa (liikennejärjestelmäsuunnittelu ja tienpito)

Maantielakiesityksen mukaan alueellisen tienpidon tehtäviin tulee työnjako valtion, maakuntien lakisääteisen yhteistyön ja maakuntien välillä. Tienpidon yhteistyöalueista (max 9) maakuntien tulee sopia keskenään. Lisäksi on käynnissä kautta maan prosesseja ylimaakunnallisen liikenne(järjestelmä)suunnittelun yhteistyöalueiden muodostamiseksi. Näistä on tehty maakunnittainen yhteenveto (ks. vaten työtila), sen mukaan yhteistyökokonaisuuksien hahmotus on vielä kesken. Tavoitteena maakunnilla on löytää toiminnallisesti järkeviä yhteistyöalueita. Yleinen ajattelu on, että tienpidon lakisääteiset yhteistyöalueet voisivat olla näiden laajempien yhteistyöalueiden sisällä.

Alueellisen tienpidon tehtävät maakuntien yhteistyönä

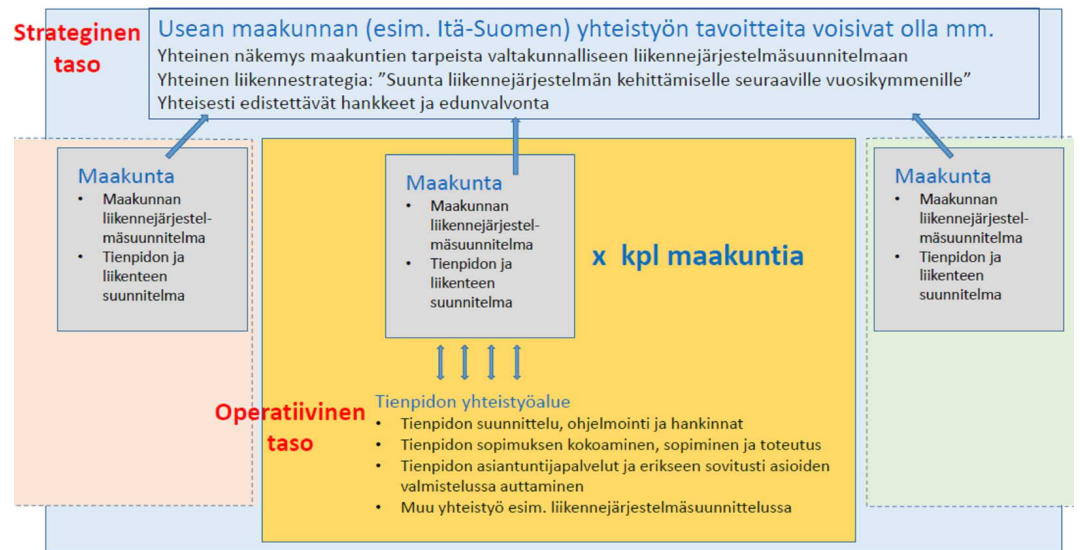
- Tienpitäjänä olisi Väylävirasto (nyk. Liikennevirasto)
- Väylävirasto ohjaisi tienpitoa ja sopisi yhteistyöalueen kanssa tienpidon tehtävistä, tavoitteista ja rahoituksesta

- Toiminta pohjautuisi valtakunnallisesti yhteisiin ohjeisiin, toimintalinjoihin ja määräyksiin
- Tienpitotehtävien lisäksi maakunnat voivat sopia muistakin yhteistyössä hoidettavista tehtävistä

Yhteistyöalueella hoidettava tienpidon tehtäviä:

- Tienpidon suunnittelu ja ohjelmointi
- Tienpidon ja liikenteen suunnitelmien valmistelu yhteistyöalueen maakuntien kanssa ; suunnitelman valmistelun vastuista ja tavasta sovitaan yhteistyösopimuksessa
- Yhteistyöalueen ja Liikenneviraston välisen tienpidon sopimuksen valmistelu
- Tienpidon tavoitteiden toteuttamisen suunnittelu ja määrärahojen kohdentaminen
- Liikenteeseen ja liikenneverkkoihin liittyvän toimintaympäristötiedon toimittaminen valtakunnan liikennejärjestelmäsuunniteluun
- Tienpidon ympäristö- ja liikenneturvallisuustoimet
- Tienpidon hankinnat
- Suunnitelmien ja urakoiden (mm. hoito, rakentaminen, päällystäminen, siltojen korjaukset) hankinta sekä toteutuksen ohjaus.

Itä-Suomen neuvottelukunta on 21. helmikuuta linjannut tienpidon yhteistoiminta-alueen maantieteellistä laajuutta jatkovalmistelun perustaksi viiden itäsuomalaisen maakunnan kokonaisuuden (Kainuusta Etelä-Karjalaan) sekä päättänyt käynnistää tienpidon yhteistyösopimuksen valmistelun asiantuntijaryhmällä, joka voi hankkia tarvittavaa ulkopuolista osaamista. Itä-Suomen valmistelua varten on asetettu työryhmä, jossa Kainuun edustajana toimii Hannu Heikkinen. Tavoitteeksi on asetettu, että luonnos tienpidon yhteistyösopimuksesta on valmis kesäkuussa 2018. Samalla käynnistettiin asiantuntijatyönä myös muiden kuin maakuntalainsäädännössä ja maantielaissa mainittujen liikenteen yhteistyömahdollisuuksien kartoitus (ks. kuva alla).

Vastaava yhteistyövalmistelu on käynnissä Pohjois-Suomen neljän maakunnan kesken ja Kainuu on ollut prosessi aktiivisesti mukana.

Asiantuntijatyöryhmän valmistelemat vaihtoehtovertailut sekä Itä- että Pohjois-Suomen osalta ovat nähtävissä Kainuun maakunta- ja sote-uudistuksen työtilassa.

4. Vesien- ja merenhoidon, vesitalouden ja kalatalouden tehtävien maakuntien välisen yhteistyön valmistelu

Vesi- ja kalatalouteen liittyvien tehtävien valmistelu on pohjautunut valtakunnalliseen (mkj& ELY-ylijohtajien) toimeksiantoon: ELY:jen virkamiehistä koostuvat valmistelukokoonpanot ovat laatineet kolmelle suunnittelualueelle raportit, joissa on esitetty kunkin ELY-keskuksen vesien- ja merenhoidon, vesitalouden ja kalatalouden tehtävät ja niiden erityispiirteet, sovittavalla jaottelulla tehtäviin käytetty htv-määrä ja tehtävien hoitoon käytettävissä oleva osaaminen ELY-keskuksittain.

Raportissa on esitetty johtopäätökset perusteluineen siitä, miten maakuntien välinen yhteistyö kala- ja vesitaloustehtävissä sekä vesien- ja merenhoitotehtävissä olisi tarkoituksenmukaista järjestää ottaen huomioon vesistökokonaisuuksien tarkastelu, vesistöjä koskevat raportointivelvoitteet, yksittäisille maakunnille säädettävät erillistehtävät ja se, että jokaisella maakunnalla olisi yhteistoiminnan kautta saatavilla tehtävissä tarvittavat resurssit, erityisosaaminen ja alueen olosuhteiden tuntemus.

Maakuntajohtajien ja ELY-ylijohtajien yhteiskokouksessa 5.6. on esitelty asiantuntijavalmistelun raportti, joka on nähtävissä Kainuun maakunta- ja sote-uudistuksen Viva-työtilassa.

Kainuun osalta aluejakoon liittyvissä kysymyksissä ei ole selvitettävää: Kainuu kuuluu luontevasti Pohjois-Suomen maakuntien kanssa yhteen alueeseen. Yhteistoiminnan sisäinen organisointi vaatii luonnollisesti resursseja ja työjakoa koskevaa jatkovalmistelua.

Pohjois-Suomessa tätä asiaa valmistelevaan kokoonpanoon ovat kuuluneet: Timo Jokelainen (pj.), KAIELY: Kimmo Virtanen (vesienhoito) ja Jari Pesonen (vesitalous), LAPELY: Jari Pasanen (vesien- ja merenhoito), Arto Seppälä (vesitalous), Pentti Pasanen (kalatalous) ja Markus Huolila (kalatalous, Kajaanin toimipiste) sekä POPELY: Timo Yrjänä (vesien- ja merenhoito) ja Olli Utriainen (vesitalous).

5. Rakennerahastotehtävien hoito Pohjois-Suomessa

Pohjois-Suomen neuvottelukunnan linjaus (toukokuussa 2017) rakennerahastotehtävien hoitamisesta (välittävän viranomaisen tehtävä) jokaisessa maakunnassa. Maakunnat keskenään sopivat mahdollisista yksittäisistä yhteistyötarpeista. HVJ-kuvausten valmistelu tulevaa maakuntaa varten voidaan toteuttaa vuoden 2018 loppupuolella. Yhteiskokouksessa 5.6. saadun tilannekuvan mukaan kaikissa maakunnissa on päädytty samaan toimintamalliin eli maakunnat tulevat toimimaan rakennerahastovarojen välittävinä viranomaisina.

6. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiselvityksen käynnistäminen Pohjois-Suomessa

(Huom. Tämä tarkastelu sisältää vain Pohjois-Suomen neuvottelukunnan aloitetta yhteiselvityksen käynnistämisestä).

Pohjois-Suomen neuvottelukunnan 2.5. kokouksessa on tehty esitys yhteisen selvitystyön käynnistämisestä seuraavan toimeksiannon mukaisesti:

Erikoissairaanhoidon palveluita sekä laboratoriopalveluita koskeva Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyöselvitys tehdään Pohjois-Suomen OYS-ERVA-erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien toimesta tiiviissä yhteistyössä ja vuoropuhelussa maakuntien valmisteluorganisaatioiden kanssa. Pohjois-Suomen neuvottelukunta näkee yhteistyöalueen yhteisen selvityksen sote-järjestämisen, suoran valinnan palveluiden sekä asiakasseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palveluiden osalta tarpeelliseksi. Yhteinen selvitys antaa kullekin maakunnalle valmiuksia arvioida em. palveluiden organisoitumisvaihtoehtoja sekä samalla ylimaakunnallisia yhteistyömahdollisuuksia. Pohjois-Suomen neuvottelukunta esittää yhteistyöalueen

maakuntien maakuntavalmistelua ohjaaville poliittisille elimille em. yhteisen selvityksen käynnistämistä.

Tämä esitys on käsitelty Lapin, Keski-Pohjanmaan ja Kainuun johtoryhmissä ja poliittisissa ohjausryhmissä. Esitystä on kannatettu em. maakuntien kokouksissa, mikäli muut maakunnat siihen lähtevät mukaan. Pohjois-Pohjanmaalla on poliittisen seurantaryhmän kokous 14.6. ja johtoryhmän 19.6., jonne asia menossa linjattavaksi.

Viimeisin pohjoisen yhteistyöalueen maakuntajohtajien, sairaanhoitopiirin johtajien, muutosjohtajien ja sote-muutosjohtajien yhteiskokous on pidetty 31.5.2018 Skype-kokouksena. Muistio on nähtävissä Viva-työtilassa KAI VATE -> Ajankohtaista kohdassa.

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Valmistelujohtajan ehdotus:

Väliaikainen valmistelutoimielin merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja esittää asian tiedoksi ohjausryhmälle.

Väliaikainen valmistelutoimielin:

Pentti Malinen esitteli asiaa. Lisättiin liitteeksi kokouksessa jaettu Maakuntien mahdolliset yhteistyöalueet -asiakirja.

Liite nro: 5

Väliaikainen valmistelutoimielin keskusteli asiasta. Merkittiin tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan poliittisen seurantaryhmän muutettu päätösesitys 2. "Poliittinen seurantaryhmä esittää johtoryhmälle näkemyksenään, että maakuntien sote-valmisteluorganisaatioiden toimesta valmistellaan suunnitelma syyskuun 2018 loppuun mennessä pohjoisen yhteistyöalueen yhteisen selvityksen toteuttamiseksi Pohjois-Pohjanmaan maakuntavalmistelun johdolla".

Väliaikainen valmistelutoimielin merkitsi tiedoksi saamansa informaation ja esittää asian tiedoksi ohjausryhmälle.

Ohjaustr § 65

Maakuntajohtaja Pentti Malinen esittelee asian.

Lisätietona, että pelastuslaitokset tekevät ylimaakunnallista yhteistyötä alueellisessa varautumisessa, riskiarvioinnissa sekä tilanne- ja johtokeskus suunnittelussa.

Maakuntien mahdolliset yhteistyöalueet -asiakirja on liitteenä.

Liite nro: 5

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Puheenjohtajan ehdotus:

Ohjausryhmä merkitsee tiedoksi saamansa informaation.

Ohjausryhmä:

Valmistelujohtaja Jaana Korhonen esitteli asiaa.

Ohjausryhmä on puoltanut 14.5.2018 § 54 kokouksessaan Pohjois-Suomen yhteisen selvityksen käynnistämistä suoran valinnanvapauden palveluiden sekä asiakasseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palveluiden osalta Pohjois-Suomen neuvottelukunnan esittämällä tavalla. Pohjois-Pohjanmaan poliittinen seurantaryhmä on käsitellyt asiaa ja muuttanut päätösesitystä seuraavasti: "Poliittinen seurantaryhmä esittää johtoryhmälle näkemyksensä, että maakuntien sote-valmisteluorganisaatioiden toimesta valmistellaan suunnitelma syyskuun 2018 loppuun mennessä pohjoisen yhteistyöalueen yhteisen selvityksen toteuttamiseksi Pohjois-Pohjanmaan maakuntavalmistelun johdolla".

Sairaanhoitopiirit ovat tekemässä yhteisselvityksenä erikoissairaanhoidon tuotantosevitystä. Selvityksessä tarkastellaan, mitä toimintoja sairaanhoitopiirit voivat tuottaa yhdessä osaamiskeskuksissa ja mihin osaamiskeskuksia tarvitaan. Ohjausryhmään, jossa ovat sairaanhoitopiirien hallitusten puheenjohtajat ja sairaanhoitopiirien johtajat, tuodaan elokuussa seuraava vaihtoehto. Erikoissairaanhoidon selvitystyö etenee riippumatta sote- ja maakuntauudistuksesta. Yhteistyöselvitys koskee kaikkia Pohjois-Suomen erva-sairaanhoitopiirejä. Järjestämisen yhteistyötä ei ole vielä päätetty. Nordlabin osalta yhtiöittäminen on ollut valmistelussa Nordlabin osalta tulossa elokuussa yhteinen palaveri. Yhteisiä skypekokouksia on pidetty maakunta- ja sote-valmistelijoiden, sairaanhoitopiirien johtajien ja maakuntajohtajien kanssa.

Ohjausryhmä merkitsi tiedoksi saamansa informaation. Todettiin, ettei Pohjois-Pohjanmaan seurantaryhmän päätös vastaa Pohjois-Suomen neuvottelukunnan päätöstä. Asiaa on jatkokäsiteltävä.
